

SYNOPSIS INRICHTING SHIP IJMUIDEN

Creatief concept expositie

Inleiding

De bouw van de nieuwe grote zeesluis in IJmuiden is een infraproject dat straks naar verwachting veel bekijks trekt. De natuurlijke aanzuigende werking van zo'n groot bouwproject biedt een prachtige kans om mensen niet alleen voor te lichten over de bouw van de sluis, maar ze ook mee te nemen in het verhaal van de havens van het Noordzeekanaalgebied. Het sluizencomplex is immers de poort naar de Amsterdamse havenregio en daarmee de uitgelezen plek voor het realiseren van een Sluis en Haven Informatie Punt (SHIP).

Podium is gevraagd om een concept te ontwikkelen voor een succesvol en duurzaam SHIP, exploitabel gedurende de bouw van de grote zeesluis en daarna. In de pitchfase hebben we hiervoor al een eerste aanzet gedaan. In dit document vindt u een verdere uitwerking van de expositie.

Voor u ligt de synopsis voor de inrichting van het nieuwe informatiecentrum SHIP bij het sluizencomplex van IJmuiden. Deze synopsis bevat het inhoudelijk plan voor de inrichting van de expositie en de beroepenvoorlichting. Hierin beschrijven we in grote lijnen hoe de verschillende tentoonstellingsonderdelen (exhibits) eruit komen te zien en welke inhoud er per exhibit behandeld gaat worden. Dit verhaal is onder andere gebaseerd op de toekomstvisie van NZKG en van Visie 2030 van de haven van Amsterdam.

Deze synopsis is besproken in de Werkgroep SHIP. Hierin zijn de volgende partijen vertegenwoordigd:

- Projectbureau Noordzeekanaalgebied;
- Havenbedrijf Amsterdam (Port of Amsterdam);
- Rijkswaterstaat West-Nederland Noord;
- Provincie Noord-Holland;
- De participerende gemeenten.

Podium heeft met groot enthousiasme gewerkt aan dit tentoonstellingsconcept. Wij wensen u veel plezier bij het lezen van dit plan.

Debriefing: doelen en doelgroepen

Het SHIP kent meerdere doelstellingen. Het is een belangrijke informatiebron over de nut en noodzaak en de technische aspecten van de bouw van de nieuwe grote zeesluis bij IJmuiden. Maar het centrum is ook bedoeld om jongeren te informeren en enthousiasmeren over de carrièremogelijkheden in de Amsterdamse havenregio. Een plek om het verhaal van de haven te vertellen, en een plek voor het versterken van ontwikkelingen op het gebied van economie, innovatie en werkgelegenheid. In het SHIP komt alles samen...

Doelen

Het informatiecentrum wordt een laagdrempelig centrum waar bezoekers straks het sluisencomplex, de haven en de bedrijvigheid in het rond het Noordzeekanaalgebied in al haar facetten kunnen beleven. Daarbij staan de volgende communicatiedoelstellingen centraal:

- **Draagvlak:** het behouden van in- en extern draagvlak voor de (bouw van) de nieuwe zeesluis en de havenactiviteiten in de regio;
- **Vestigingsklimaat:** het versterken van de kracht van de Zeehavens Amsterdam en de nieuwe capaciteit bekend maken bij (potentiële) klanten;

- **Bekendheid:** het vergroten van de bekendheid van de havenregio als het gaat om werkgelegenheid, economische waarde, duurzaamheid en het versterken van de positionering van de Amsterdamse havens;
- **Enthousiasmeren:** jongeren en hun ouders informeren over de havenregio en de beroepsmogelijkheden.

Doelgroepen

Het SHIP kan een uitstekend aanvullend communicatiemiddel zijn op de communicatiemiddelen vanuit het project Zeetoegang IJmond. Veel bezoekers van het SHIP zullen vanuit hun vakgebied geïnteresseerd zijn in dit project. Dat biedt kansen om het totale Noordzeekanaalgebied te promoten en daarmee meer internationale bekendheid te krijgen. Dit vergroot de kans op nieuwe vestigingen en meer werkgelegenheid. Bedrijven die overwegen zich te vestigen in de regio kunnen hier op een interessante locatie worden ontvangen. Er is een verbinding met het bedrijfsleven: de arbeidsmarkt voor de regio komt helder in beeld. Ook kunnen hier scholingsmogelijkheden worden aangeboden. Bij de exploitatie van (bijvoorbeeld) het restaurant is er de mogelijkheid om werkervaringsplaatsen in te zetten. Naast dit alles is het SHIP een mooie vergaderlocatie.

De projectgroep heeft voor het toekomstige SHIP de volgende doelgroepen geformuleerd:

- Jongeren die zich oriënteren op de arbeidsmarkt;
- Internationale bedrijven;
- Omwonenden van Velsen en de omliggende gemeenten (Amsterdam, Beverwijk, Zaanstad, Haarlemmerliede en Spaarnwoude);
- Gebruikers van het sluisencomplex (scheepvaart, auto, fietsers, voetgangers en watersporters), waaronder recreanten;
- Samenwerkingspartners en hun medewerkers (en het bouwconsortium);
- (Potentiële) klanten van de havens in het NZKG;
- Opleidingsinstituten, kennisinstituten en anderen met vakmatige interesse;
- (Branche)organisaties (ORAM, Amports);
- Beroepsvaart;
- Nautische dienstverlening (reders, vletterlieden, loodswezen, sleepdiensten et cetera);
- Politiek en bestuur;
- Natuur- en bewonersorganisaties;
- Algemeen publiek van buiten de regio;
- Belangenverenigingen en sportverenigingen;
- Pers.

Afhankelijk van de verschillende fases in de bouw van de nieuwe sluis zullen de accenten in de doelgroepen verschuiven.

Het gebouw

De expositie zoals omschreven in deze synopsis is dusdanig modulair en flexibel van aard, dat deze gemakkelijk kan worden ingepast in verschillende gebouwen. Het gebouw zelf staat nu nog niet vast maar, gesitueerd op het sluiscomplex, vormt het één geheel met de beleving en het verhaal dat in deze synopsis is verwoord. Op basis van onze ervaring kunnen we wel een aantal aanbevelingen doen voor het gebouw.

Scheiding van doelgroepen

In het SHIP moeten verschillende functionaliteiten onderdak vinden. Ook worden hier zeer uiteenlopende doelgroepen bediend. De praktijk wijst uit dat niet alle doelgroepen altijd even goed samengaan. Zo kan een groep scholieren behoorlijk wat drukte en onrust veroorzaken als er gelijktijdig een lezing of ontvangst van gasten van de projectpartners plaatsvindt in het SHIP. Om te zorgen dat de verschillende functionaliteiten en doelgroepen geen hinder van elkaar ondervinden, stelt Podium voor om ook fysiek in de ruimte een duidelijke scheiding aan te brengen. De onderwijsdoelgroepen krijgen een plek op de begane grond, terwijl de V.I.P.-zaal voor groepsontvangsten juist op de bovenste verdieping van het gebouw wordt gesitueerd.

Functionaliteiten in het SHIP

Podium adviseert om in het SHIP de volgende functies onder te brengen:

- **Receptie / entreegebied:**
ontvangstbalie, werkplek baliemedewerker,

garderobe, toiletten, winkeltje;

- **Ontvangstruimte (filmzaal) algemeen publiek (ca. 70 personen):** Een multi-functionele zaal op de begane grond (liefst nabij entreegebied). De zaal is uiteraard voorzien van alle benodigde AV-apparatuur en kan worden gebruikt voor groepsontvangsten, lezingen, filmvoorstellingen en dergelijke.
- **V.I.P.-zaal (25-100 personen):** op de bovenste verdieping van het gebouw komt de V.I.P.-zaal, uiteraard voorzien van alle benodigde AV-apparatuur, die niet alleen voor ontvangst en presentaties kan worden gebruikt, maar ook voor bijvoorbeeld besloten diners, als vergaderruimte en dergelijke. De V.I.P.-ruimte biedt in de basisopstelling ruimte aan 25 personen. De zaal bevindt zich aansluitend aan de horeca en kan door het openen van een schuifwand gemakkelijk worden vergroot. Zo ontstaat op de bovenste verdieping een uniek V.I.P.-deck met prachtig uitzicht dat gemakkelijk te verhuren is aan grote en kleine groepen. Op moment dat ook de horecaruimte is betrokken bij het V.I.P.-deck, is deze niet meer toegankelijk voor andere bezoekers van het SHIP. Daarvoor moet in het gebouw een oplossing worden gezocht, bijvoorbeeld in de vorm van een koffiehoeke in het entreegebied;
- **Horeca:** eenvoudige (lunch)gerechten voor bezoekers en op aanvraag meer uitgebreid (o.a. diner voor zakelijke ontvangsten);
- **Expositieruimte:** een expositieruimte met een spetterende entree waar bezoekers het

verhaal van de haven, het sluizencomplex en vooral ook de bouw van de nieuwe grote zeesluis beleven;

- **Wisselexpositie:** in/bij de expositieruimte is plek voor tijdelijke tentoonstellingen over verschillende (actuele) onderwerpen;
- **Lokaal beroepenvoorlichting:** een robuust technieklokaal waarin flexibele workshops of bootcamps voor groepen worden gegeven. Hier kunnen kinderen/jongeren zélf aan de slag;
- **Vergaderruimte (max. 25 personen):** een plek waar de projectpartners en andere betrokken partijen kunnen vergaderen;
- **Werkruimte medewerkers SHIP:** een kantoor met voldoende ruimte voor twee werkplekken, en een sociale ruimte (pantry) voor overleg / lunch / koffie medewerkers;
- **Functionele ruimte:** logistiek (verkeersruimte), installatieruimtes (c.v., elektra), opslag- en bergruimte.

Benodigde vierkante meters per functionaliteit

Functie	Aantal m ²
Receptie/entreegebied	55 m ²
Ontvangstruimte/filmzaal	70 personen/65 m ²
V.I.P.-zaal en horeca	25-100 personen/200 m ²
Expositieruimte	300 m ²
Wisselexpositie	25 m ²
Werkruimte medewerkers	Kantoor 15 m ² Sociale ruimte 15 m ²
Lokaal beroepenvoorlichting	100 m ²
Vergaderruimte	25 personen/35 m ²
Functionele ruimte	40 m ²
Totaal	850 m²

Rondleidingen op de bouw

Het gebouw van het SHIP aan de Noordersluisweg ligt op tamelijk grote afstand van de bouwlocatie van de nieuwe zeesluis. Om écht een goed beeld te krijgen van het technische huzarenstuk dat wordt uitgevoerd tussen de Midden- en de Noordersluis is het voor bezoekers belangrijk om het werk van dichtbij te zien. Doordat ze met hun neus op de werkzaamheden staan, beleven ze de grootsheid en de technische innovaties des te beter. Daarom stelt Podium voor om samen met de aannemerscombinatie Open IJ te bekijken of het mogelijk is om het bouwterrein ook (beperkt!) toegankelijk te maken voor bezoekers. Bezoekers kunnen dan, onder begeleiding van een gids, en eventueel tegen betaling, de werkzaamheden aan deze mega-sluys van heel dichtbij beleven. Het feit dat je alleen met een bouwhelm op en onder begeleiding naar dit bijzondere bouwterrein mag, draagt bij aan de beleving van exclusiviteit en een zeker gevoel van trots. Trots op wat er gebeurt en trots dat jij daar getuige van mag zijn.

Inhoudelijke verhaallijn

In het SHIP willen de verschillende samenwerkende partners hun verhaal vertellen onder één dak:

- Projectbureau Noordzeekanaalgebied;
- Havenbedrijf Amsterdam (Port of Amsterdam);
- Rijkswaterstaat West-Nederland Noord;
- Provincie Noord-Holland;
- Gemeente Velsen (andere gemeenten in het NZKG zijn supporter/leveren een financiële bijdrage).

Het is daarbij belangrijk om de communicatiedoelen van alle partners samen te smeden tot één samenhangend, logisch verhaal. Het verhaal van het havengebied en het sluisencomplex. Een toegankelijk verhaal, laagdrempelig en voor een brede doelgroep geschikt, met voldoende verdieping voor wie méér wil weten. Een verhaal met verschillende hoofdstukken, verteld met een uitgebalanceerde mix van (interactieve) middelen. Zo is er voor elk wat wils in de expositie.

Take home message

Na een bezoek aan het SHIP weten bezoekers veel meer over het havengebied, beroepen en de sluisen. Het doel is dat ze de volgende boodschappen/inhoud mee naar huis nemen:

- WOW! (gevoel van bewondering en trots);
- In het havengebied gebeurt veel meer dan ik dacht;
- De haven is innovatief, hoogwaardig en duurzaam;

- Het havengebied biedt volop carrièremogelijkheden;
- Het sluisencomplex bij IJmuiden is de poort;
- Het sluisencomplex herbergt verschillende functies (sluis, waterkering, vismigratie);
- Ik begrijp nu waarom de nieuwe grote zeesluis nodig is en hoe die wordt gebouwd;
- Het Noordzeekanaalgebied is volop in ontwikkeling!

Inhoudelijk vlekkenplan: één heldere verhaallijn

Vanuit de projectgroep zijn diverse inhoudelijke thema's geformuleerd die een plek moeten krijgen in het SHIP. Deze thema's zijn onder te verdelen in een inhoudelijk vlekkenplan: een onderverdeling van de gewenste inhoud in overkoepelende clusters. Zo ontstaat een heldere verhaallijn waarin de communicatiedoelen van de verschillende partners samen één geheel vormen.

Dit inhoudelijk vlekkenplan dient als basis voor de opzet van de expositie. De onderwerpen in deze clusters horen inhoudelijk bij elkaar, en krijgen straks in de expositie ook een fysieke samenhang. Zo is voor de bezoekers altijd duidelijk wat het hoofdthema is van het expositieonderdeel waarin zij zich op dat moment bevinden. Deze clustering biedt ook houvast voor de inhoudelijke hoofdstructuur van de bijbehorende educatie- en arbeidsmarktcommunicatieprogramma's.

In het inhoudelijk vlekkenplan zijn vier thematische verhaallijnen (clusters) te onderscheiden:

Veelzijdig havengebied

- Geschiedenis: het Amsterdamse havengebied is al 750 jaar een vitaal logistiek knooppunt;
- Het is de vierde haven van Europa;
- Belang voor de regio (werkgelegenheid, energie), motor van welvaart;
- Duurzaamheid en innovatie;
- Hoe werkt de haven?;
- Goederenstromen, verspreiding over Europa/wereld, de BV Nederland, facts & figures;
- Het sluisencomplex bij IJmuiden is de toegangspoort tot de Amsterdamse havenregio en Nederland;
- Consequenties van de bouw van de nieuwe sluis voor de havenregio;
- De havenregio biedt ook bijzondere natuur en recreatie.

Sluisencomplex IJmuiden

- Hoe werken de sluisen;
- Proces van scheepvaartbegeleiding, bediening, schutten;
- Techniek en innovaties;
- Overige functies: waterkerende functie, vismigratie, noord-zuid verbinding, verzilting;
- Waarom een nieuwe, grotere sluis? Bereikbaar houden havens Amsterdamse havenregio. Nut en noodzaak;
- Technisch huzarenstukje: bouwen 'tussen de bedrijven door';

SHIP

Beroepen

Sluizencomplex
IJmuiden

Veelzijdig
Havengebied

Toekomst

- Enorme omvang, we bouwen de grootste sluis ter wereld!;
- Innovaties;
- Bouwfasering;
- Het verhaal van de menselijke bouwers;
- Monitoring, overlast mens en milieu beperken.

Beroepen

- Functies/werken in de havenregio: logistiek, maakindustrie, scheepvaart en dergelijke;
- Carrière mogelijkheden, inspiratie;
- Zelf aan de slag in het lokaal beroepenvoorlichting.

Toekomst

- De toekomst van de haven (Visie 2030): een dynamisch, veelzijdig, adaptief en metropolitaan 'haven ecosysteem'. Bundelen van krachten van haven, stad en regio;
- De speerpunten: agribulk, food, maritime services, cruise, energy, general cargo & logistics, offshore wind en metaal;
- Duurzaamheid en innovatie;
- Toekomst van het hele Noordzeekanaalgebied.

De expositie

In dit hoofdstuk staat de expositie beschreven, met een globale uitwerking van alle tentoonstellingsonderdelen. De expositie is spannend en interactief, maar biedt ook voldoende verdieping voor wie méér wil weten. Hier maken bezoekers - individueel of groepsgewijs - kennis met de dynamiek en de diversiteit van de hele havenregio en het sluisencomplex. De expositie krijgt ook een online component. Zo blijven bezoekers ook na hun bezoek nog verbonden met SHIP.

In het concept van deze expositie kiezen we ervoor om het hele verhaal onder te brengen in een aantal 'grote gebaren', waarin alle mogelijke deelonderwerpen en verdiepende informatie op overzichtelijke wijze is geclusterd:

1. Welkom in SHIP
2. De mindset: een spetterende entree
3. De sluis aan je voeten!
4. De uitkijk (zicht op de toekomst)

Welkom in SHIP

Entreegebied

Het hart van het entreegebied wordt gevormd door de ontvangstbalie en de Instagram Wall. In het entreegebied bevinden zich verder nog een winkeltje, de garderobe en toiletten.

Instagram Wall

Direct bij binnenkomst in het gebouw moet duidelijk zijn bij wie je op bezoek bent. In het entreegebied staat daarom een enorme blikvanger: de Instagram Wall. Een wandvullende projectie met een dynamische, interactieve collage van prachtige foto's van verschillende plekken, decors en mensen in het Amsterdamse Havengebied. Van de bouw van de nieuwe sluis tot recreatie in een mooi stukje natuur. In de projectie staat ook met grote letters een hashtag. Bijvoorbeeld: #SHIP of #NZKG.

De foto's op de schermen zijn foto's die met de hashtag op Instagram worden geplaatst, door wie dan ook. Wordt er een nieuwe foto geplaatst, dan neemt deze de plek in van een oudere foto. Zo ontstaat een interactieve collage. De foto's vertellen de verhalen van bezoekers van het gebied en laten zien hoe zij het gebied beleven. Het zou leuk zijn om ook een aantal 'ambassadeurs' aan te wijzen, die met de hashtag vanuit hun eigen perspectief foto's

maken en uploaden. Zo komen er op de wand ook foto's van de bouw door de ogen van een bouwvakker; de hoogwaterbescherming door de ogen van een deskundige; het prachtige uitzicht door de ogen van een recreant; de aankomst bij het havengebied door de ogen van een schipper.

Indien gewenst kan er in het programma een moderatie-tool worden ingebouwd. Hiermee kun je bepalen welke foto's wél en welke niet mogen worden getoond.

Beroepenlijn in de expo

Door de hele expositie heen wordt voor kinderen/jongeren een 'beroepenlijn' gevlochten. Ouders spelen een belangrijke rol bij de opleidings- en beroepskeuze van hun kinderen. Daarom adviseren we om te kiezen voor een zichtbare, fysieke beroepenlijn in de expositie. Impliciet neemt elke bezoeker de beroepenvoorlichting dan toch een beetje mee.

Van hoog- tot laagopgeleid, op kantoor, buiten, onderweg of op het water, werken met je hersens, handen of allebei, technisch, organisatorisch, dienstverlenend of creatief, er is een grote variatie aan functies (en doorgroeimogelijkheden) in de havenregio.

Portretten

Overall in de expositie komen bezoekers portretten tegen van mensen die hun werk aan de haven/sluizen te danken hebben. Dat zijn soms heel bijzondere beroepen...

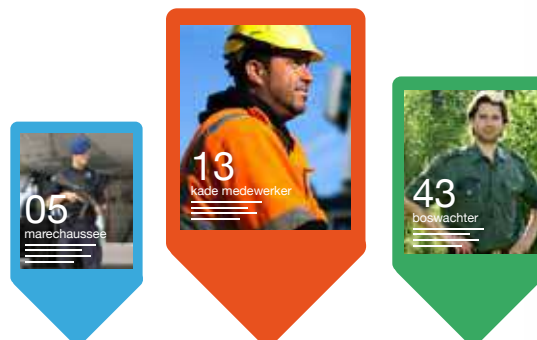
Per persoon staat er beknopte informatie, bijvoorbeeld:

- Een grote foto
- Naam
- Beroep
- Trots (waar ben je het meest trots op in je werk? Wat is het mooiste/leukste dat je ooit hebt meegemaakt in je baan?)

De portretten zijn niet uitputtend in hun informatie, maar zijn meer bedoeld als inspiratie. Om jongeren te wijzen op de (verrassende) carrièremogelijkheden die de Amsterdamse havenregio biedt.

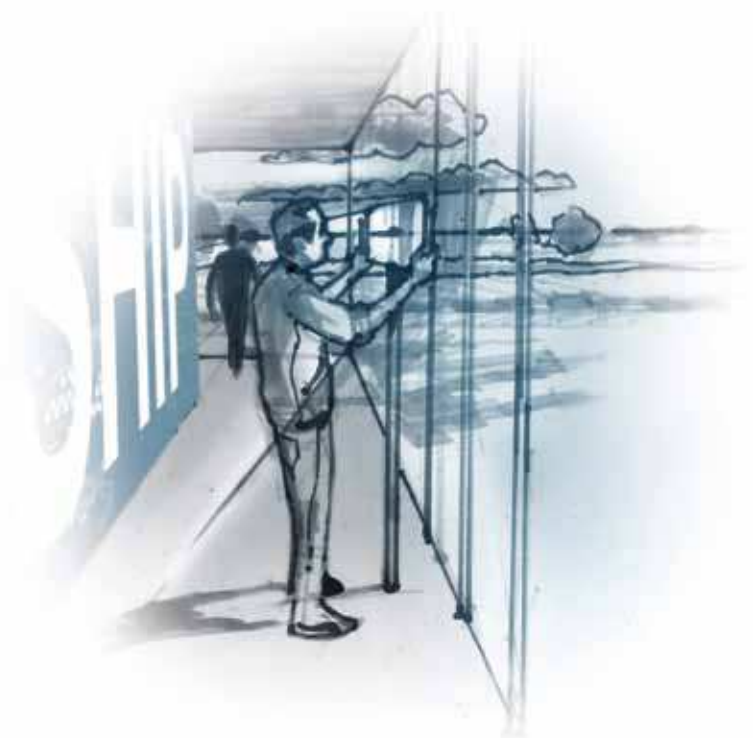
De portretten laten een grote diversiteit aan beroepen zien: van vletterman tot ICT-medewerker, van kraanmachinist tot beleidsmedewerker, van logistiek manager tot sleepbootkapitein of adviseur gevaarlijke stoffen... In de havenregio zijn beroepen voor elk opleidingsniveau en is er altijd wel een baan die bij je past.

Op welke wijze de beroepenvoorlichting uiteindelijk gestalte krijgt en welke beroepen in de portretten aan de orde komen, zullen we in een later stadium met alle partners afstemmen. Belangrijkste doelgroepen zijn groepen 7 en 8 primair onderwijs en de onderbouw voortgezet onderwijs.

Beroepen van de toekomst

In de expositie wordt één van de uitkijkposten (zie beschrijving De Uitkijk) gewijd aan de beroepen van de toekomst. Welke ontwikkelingen zijn er in het Noordzeekanaalgebied en welke carrièremogelijkheden opent dat? Hierbij gaan we uit van: agribulk, food, maritime services, cruise, energy, general cargo & logistics, offshore wind en metaal. Daarbij is specifiek aandacht voor doorkijkjes naar de groei van techniek, innovatie en de creatieve industrie.

Een spetterende entree

Een dynamisch onderwerp als het havengebied vraagt om een levendige entree. Een spetterende mindset, waar bezoekers kennismaken met de haven in al haar facetten.

Bij binnenkomst in de ruimte staan bezoekers oog in oog met een enorme, licht gekromde videowall. Vijftien 55 inch led-schermen vormen samen een groot scherm van 6 meter breed en 2 meter hoog. In haarscherp detail (namelijk 15 x full hd) toont deze videowall het Noordzeekanaalgebied, van de sluizen in het westen, tot de Oranjesluizen in het oosten.

Wie vaart daar?

Een van de blikvangers van deze enorme kaart is de live feed van maritiem verkeer in het Noordzeekanaalgebied.

Met data van bijvoorbeeld marinetraffic.com of portofamsterdam.nl, is het mogelijk om alle boten in het gebied te tonen, van plezierjacht tot mammoettanker, zowel varende als afgemeerd. Op deze manier wordt in één oogopslag duidelijk hoe levendig het gebied is. Om beurten verschijnen er kaders bij de schepen met verdiepende informatie: de naam en type van het schip, de lengte et cetera.

In één van de bovenhoeken van de kaart telt een klok af naar nul, met ernaast een preview van de

film die speelt wanneer de klok op nul staat. Over de film straks meer. Wanneer de film niet speelt, is het Noordzeekanaalgebied te zien.

Op vijf tot acht locaties in de kaart staan kaders met verdiepende informatie. In die kaders kunnen korte tekstjes staan, infographics, animaties of korte filmpjes. Zo ontstaat een dynamische wand, waarop van alles te ontdekken is. Onderwerpen die in de kaart de orde kunnen komen zijn bijvoorbeeld:

- De Amsterdamse haven is al 750 jaar een vitaal logistiek knooppunt;
- Het is de vierde haven van Europa;
- Belang voor de regio (werkgelegenheid, energie), motor van welvaart;
- Duurzaamheid en innovatie;
- Het sluisencomplex bij IJmuiden is de toegangspoort tot de havens van Amsterdam en Nederland;
- Goederenstromen, verspreiding over Europa/ wereld, de BV Nederland;
- Recreatie. Het Noordzeekanaal is de breedste gracht van de regio.

Voor alle onderwerpen in deze wand geldt dat we altijd aandacht hebben voor de menselijke maat. We proberen de thema's zo concreet mogelijk te

maken, door gebruik te maken van voorbeelden die dicht bij de belevingswereld van de bezoeker liggen.

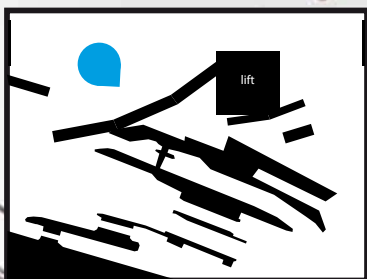
De uiteindelijke onderwerpen voor de verdiepende informatiekaders worden in een later stadium in overleg met de partners vastgesteld. Hieronder doen we alvast een paar voorstellen voor een mogelijke invulling van een aantal kaders:

Van Amestelle naar Amsterdam

De stad Amsterdam dankt haar bestaansrecht aan de haven. Dat begon in de 13e eeuw met de bouw van een dam in het IJ (Damrak). Zo ontstond 'Amestelle'. Zonder haven geen Amsterdam. De haven is de bakermat van de stad en al ruim 750 jaar een vitaal logistiek knooppunt.

In de kaart zit op de plek van het huidige Damrak een eenvoudige (bestaande?) animatie. Hier zien bezoekers hoe de stad ooit begon als een kleine nederzetting met een dammetje in het IJ, en groeide en groeide, als een bloem die ontbloeit. In deze animatie is ook aandacht voor de veranderingen in de regio door de aanleg van de sluizen en de ontwikkeling van IJmuiden.

- Kaart van Noordzeekanaalgebied
- Live feed maritiem verkeer
- Dynamische informatiekaders
- Rondleidersmodus

Grote, dynamische
schermenwand die
wisselend de film en de
kaart vertoont.

Metropool Amsterdam

Vanuit de Amsterdamse havenregio reiken tentakels van goederenstromen de hele wereld over. De stad is een echte metropool, een stad die in verbinding staat met de hele wereld. Op de kaart, in de buurt van de haven, zien we een dynamische wereldkaart met goederenstromen vanuit en naar het havengebied. Wat zijn de belangrijkste goederen? En waar gaan ze naartoe? Hier zie je ook hoe producten en goederen vervolgens via binnenvaartschip, trein of vrachtwagen verder Europa in worden gebracht.

De breedste gracht van de regio

Het landschap van het Noordzeekanaalgebied is een uniek palet van extreem verschillende landschappen op een beperkt oppervlak, met het Noordzeekanaal als ruggengraat. Oude, ongeschonden veenweidegebieden liggen hier pal naast de industriële structuren van de haven. Het Noordzeekanaal is eigenlijk de breedste gracht van de regio, die al die bijzondere landschappen met elkaar verbindt. Een potentieel recreatief gebied, met onalledaagse tegenstellingen. In één van de informatiekaders zien we beelden van de natuur en recreërende mensen. Zodra een foto of filmpje in het kader verschijnt, licht in de kaart ook het gebied op waar deze natuur of activiteit te vinden is. Dat is dus niet alleen in het Noordzeekanaalgebied, maar verrassend genoeg ook in de haven zelf!

Rondleidersmodus

De rondleider zal de mogelijkheid krijgen om op interactieve wijze bepaalde onderdelen van de kaart aan en uit te zetten, al naar gelang het verhaal dat hij vertelt. Denk aan het tonen van recreatiemogelijkheden, of het interval waarin de mindsetfilm speelt tijdelijk stopzetten.

Mindsetfilm: van sluis tot haven

Wanneer de klok op de kaart op nul komt, start de mindset-film. De kaart verkleint zich naar één van de bovenhoeken, op dezelfde plek waar eerder de preview stond van de film die nu gaat beginnen. De kaart en de film wisselen zogezegd van plek. De film start op het dek van een schip, midden op zee. Recht voor je zie je nog net een stukje van de boeg, en in de verte doemt het sluisencomplex van IJmuiden op.

Wanneer het schip begint te varen, bevindt de bezoeker zich midden in een zeer hoge resolutie time lapse film. Door het licht gekromde scherm vult het beeld je gehele gezichtsveld. We maken versneld een reis vanaf het sluisencomplex tot in de havens van Amsterdam. Op de kaart in de bovenhoek zien we precies waar het schip zich op elk moment in het Noordzeekanaalgebied bevindt.

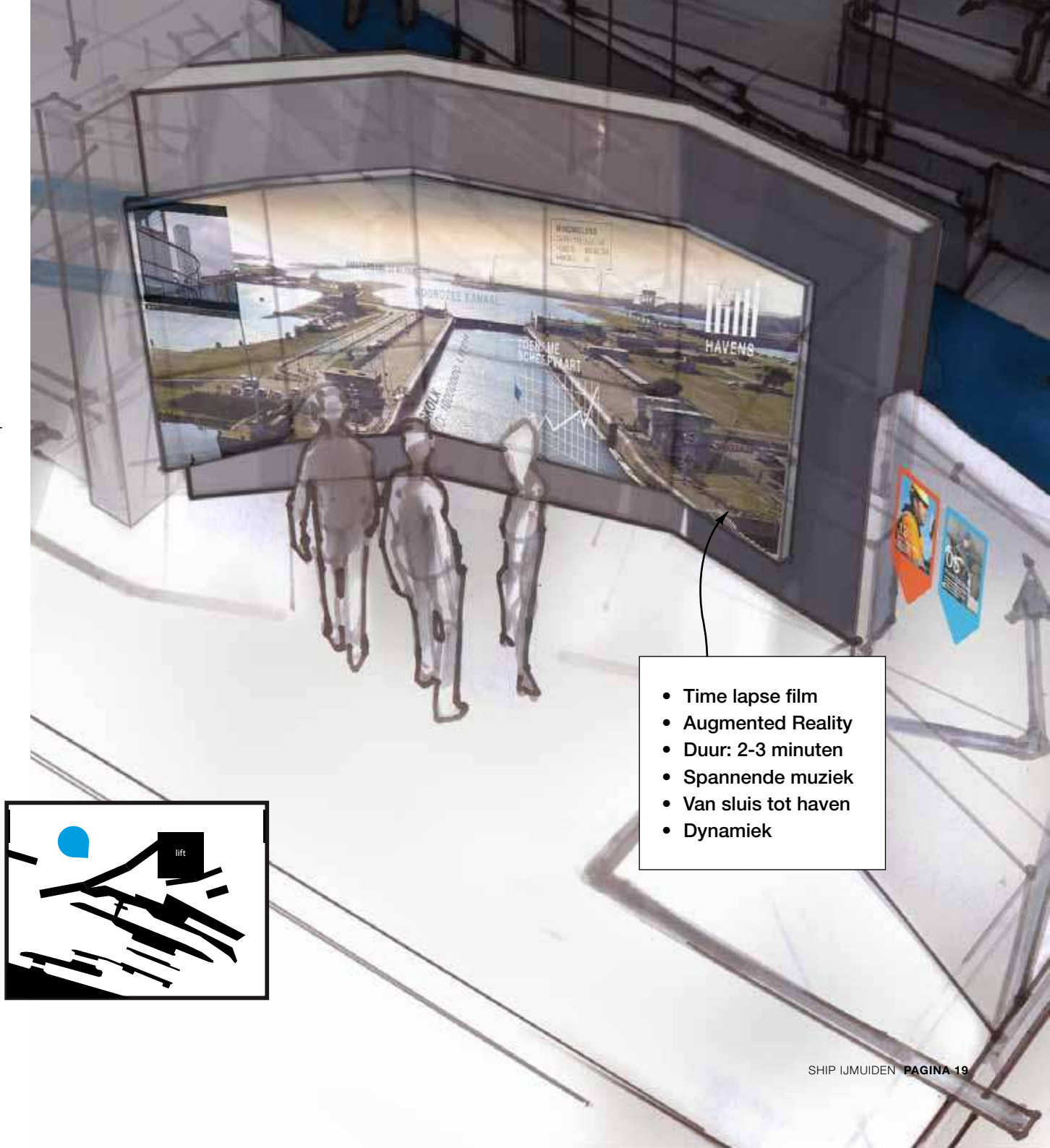
Augmented reality

Door middel van augmented reality technieken komt het landschap tot leven. Augmented reality (AR) betekent toegevoegde realiteit. Zodra je de sluis in vaart, zie je overal om je heen informatie. Facts & figures, grafieken, iconen, kaarten of plaatjes verschijnen bij belangwekkende onderdelen.

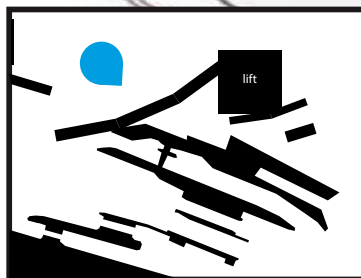
Denk daarbij bijvoorbeeld aan de aanduiding van de verschillende sluizen met daarbij hun afmetingen en hoeveel schepen er per dag passeren. Een pijl die wijst naar de vistrap met een lijst van vissoorten die er gebruik van maken. Een verwijzing naar de waterkerende functie van de sluisencomplex, met daarbij een dwarsdoorsnede waarop je ziet hoe het complex de duinenrij doorsnijdt, et cetera. Lig je in de sluis, dan zie je hoe het schip (versneld) naar beneden zakt en hoeveel tijd dit normaal kost. Voor de sluis ligt een andere boot te wachten: je ziet de naam van het schip, welke lading hij vervoert, waar het vandaan komt en waar het naartoe gaat. Een man fietst voorbij op de dijk en boven zijn hoofd beweegt een kaart met het fietspadennetwerk in de regio met hem mee. Zo komt de wereld om je heen tot leven en maken we het verborgene zichtbaar.

Door de omgeving op deze manier van een extra AR-laag te voorzien, kun je een veelheid aan informatie toevoegen. Zo vaart het schip vanaf de Noordzee naar de haven, die ook weer tot leven komt: je ziet de goederenstromen, andere schepen en wat ze vervoeren, de karakteristieke kranen, de benzineopslag tanks, cruiseschepen, de mensen die er werken met feiten over de enorme werkgelegenheid die de havens bieden voor de regio...de mogelijkheden zijn eindeloos.

De precieze inhoud van de film en de augmented-reality laag worden in de scriptfase verder uitgewerkt, zodat alle relevante onderwerpen aan bod komen. Aan het einde van de film ligt het schip veilig aan de kade en zien we het langzaam donker worden en de duizenden lampjes van de haven tot leven komen. Een prachtig gezicht... Daarna zoomt het beeld weer uit naar de kaart van het hele gebied: vanaf de Noordzee tot hartje Amsterdam.

- Time lapse film
- Augmented Reality
- Duur: 2-3 minuten
- Spannende muziek
- Van sluis tot haven
- Dynamiek

De sluis aan je voeten!

Loopt de bezoeker om de videowall heen, dan staat hij ineens in een grote ruimte waarin het hele sluizencomplex op schaal aan zijn voeten ligt. De schaal is zó aangepast, dat bezoekers door de sluizen kunnen lopen (ook breed genoeg voor rolstoelen/kinderwagens). We zien de spuisluisen en de Zuider-, Noorder- en Middensluis. Centraal in het complex ligt - in een afwijkende kleur - de grote, nieuwe zeesluis. Het zou leuk zijn als het tijdens de bouw van het gebouw mogelijk is om de vloer zo te maken dat de verschillende sluizen waar je doorheen loopt, ook een verschillende diepte hebben. Dat voegt nog een extra laag toe aan de beleving. De 'kades' van de sluizen dienen als informatiedrager. Hier zitten verschillende tentoonstellingsonderdelen ingebouwd. Op één plek kun je zelfs 'op de kade' klimmen, zodat je het hele complex van bovenaf kunt bekijken. Boven het sluizencomplex hangen schepen in de lucht. De wand achter het schaalmodel is voorzien van een grote sfeerfoto van het havengebied. De sluizen zijn immers de poort naar die havens.

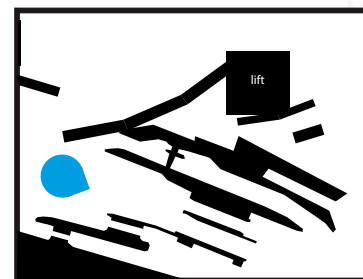
Voor rondleiders met groepen is het enorme schaalmodel een prachtige 'kapstok' om hun verhaal aan op te hangen en mee te illustreren. De ruimte is zo ingericht dat een rondleider met zijn groep gemakkelijk voor of na de sluizen kan

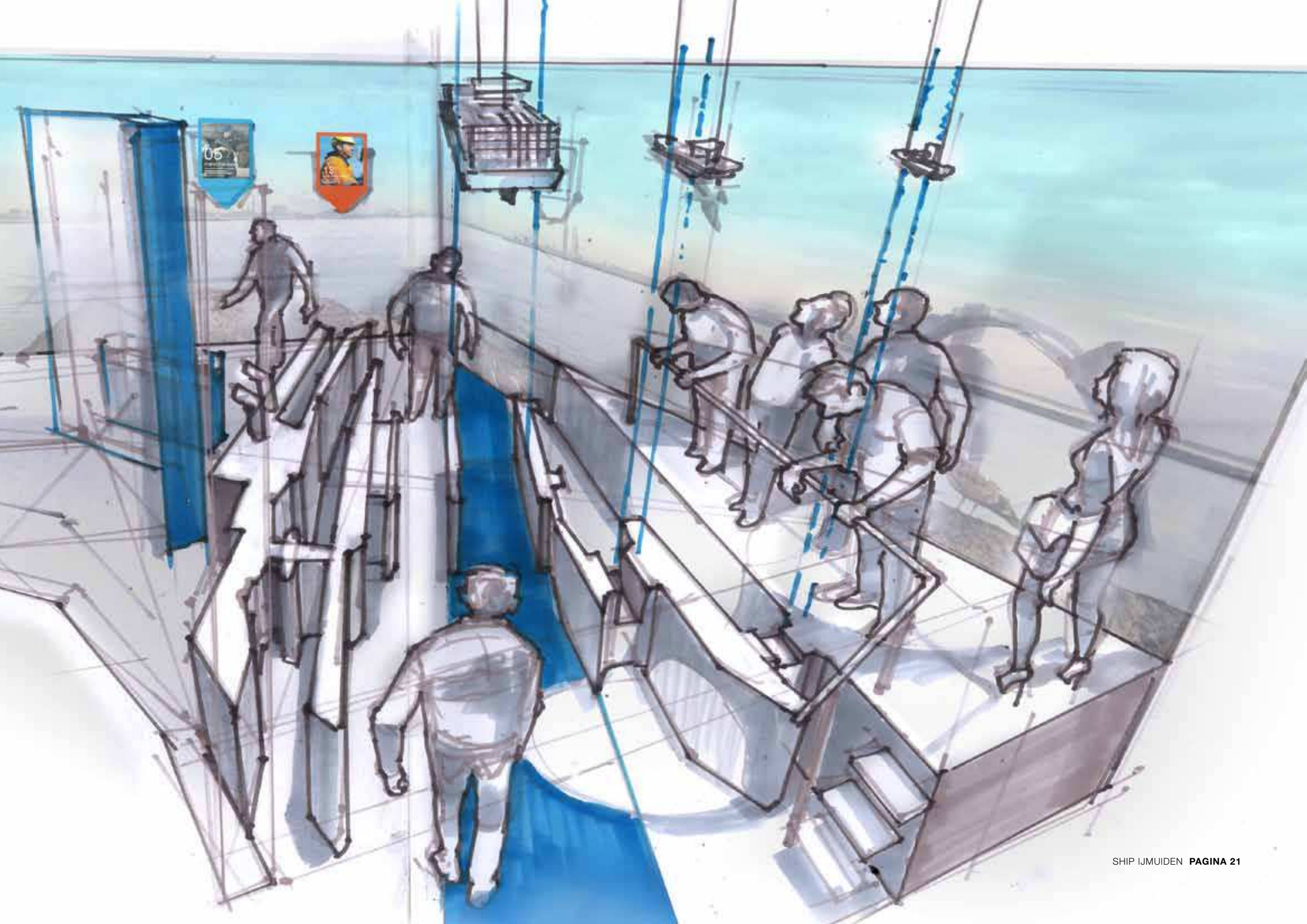
staan (locatie van de groep afhankelijk van welk verhaal de rondleider wil vertellen). De rondleider kan ook 'op de kade' staan en zijn groep vanaf daar toespreken.

Op, rondom, in (en misschien zelfs onder?) het sluizencomplex is van alles te beleven en ontdekken. Thema's die hier aan de orde kunnen komen:

- Wat is een sluis (waarom heb je een sluis nodig?);
- Hoe werken de sluizen?;
- Geschiedenis van het sluizencomplex;
- Proces van scheepvaartbegeleiding, bediening, schutten;
- Techniek en innovaties;
- Overige functies: waterkerende functie, vismigratie, noord-zuid verbinding, verzilting;
- Eventuele archeologische vondsten.

Hieronder beschrijven we een aantal voorbeelden van mogelijke tentoonstellingsonderdelen die in het sluizencomplex worden opgenomen/ingebouwd. Dit zijn slechts voorbeelden. De definitieve onderwerpen worden in overleg met de projectpartners afgestemd.

Geschiedenis: groot, groter, grootst

Boven elke sluis hangt in de lucht een model (op schaal) van het grootste schip dat door die betreffende sluis paste. De maten van het schip staan op het model.

Elke sluis heeft een paspoort, waarop de naam van de sluis staat, jaartal bouw, omvang (lengte, breedte, diepte) en een kort stukje tekst over de sluis zelf (welke schepen gingen er door, wanneer werd de sluis te klein). Zo zien bezoekers dat de Noordzeesluizen al 150 jaar adequaat reageren op de veranderende wereld. Ooit waren ook de Midden- en de Noordersluis de grootste sluis ter wereld. De bouw van de nieuwe, grote zeesluis is dus eigenlijk een heel logisch vervolg op het verleden.

Alles-in-een

Het sluizencomplex verenigt vele functies in zich. Het complex heeft ook een belangrijke waterkerende functie, reguleert het scheepvaartverkeer op het Noordzeekanaal, reguleert de vismigratie en is ook nog eens een belangrijke noord-zuidverbinding voor het lokale verkeer. Op verschillende plekken in de 'sluismeubels' zitten verborgen vensters of schatkamers. Die zijn gemarkeerd met een vraagteken en een prikkelende tekst. Legt de bezoeker zijn hand op het vraagteken, dan kijk je ineens door het meubel heen en verschijnt

een tafereeltje alsof je écht in het binnenste van de sluis kijkt. Hier worden de verborgen eigenschappen van de sluis nader toegelicht. Zo ontdekken bezoekers de geheimen van de sluis.

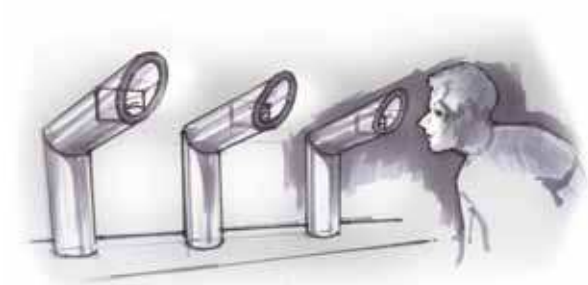
De schippersgame

Op een andere plek in het complex zit een grote monitor ingebouwd. Hier kunnen bezoekers hun schipperskwaliteiten testen in een uitdagende game. Kun jij het schip veilig door de (toch best wel krappe) sluis sturen? Maar pas op: raak de kade niet! Tijdens de game krijgt de speler feedback die ook het nut en de noodzaak van nieuwe, grotere sluis duidelijk maakt.

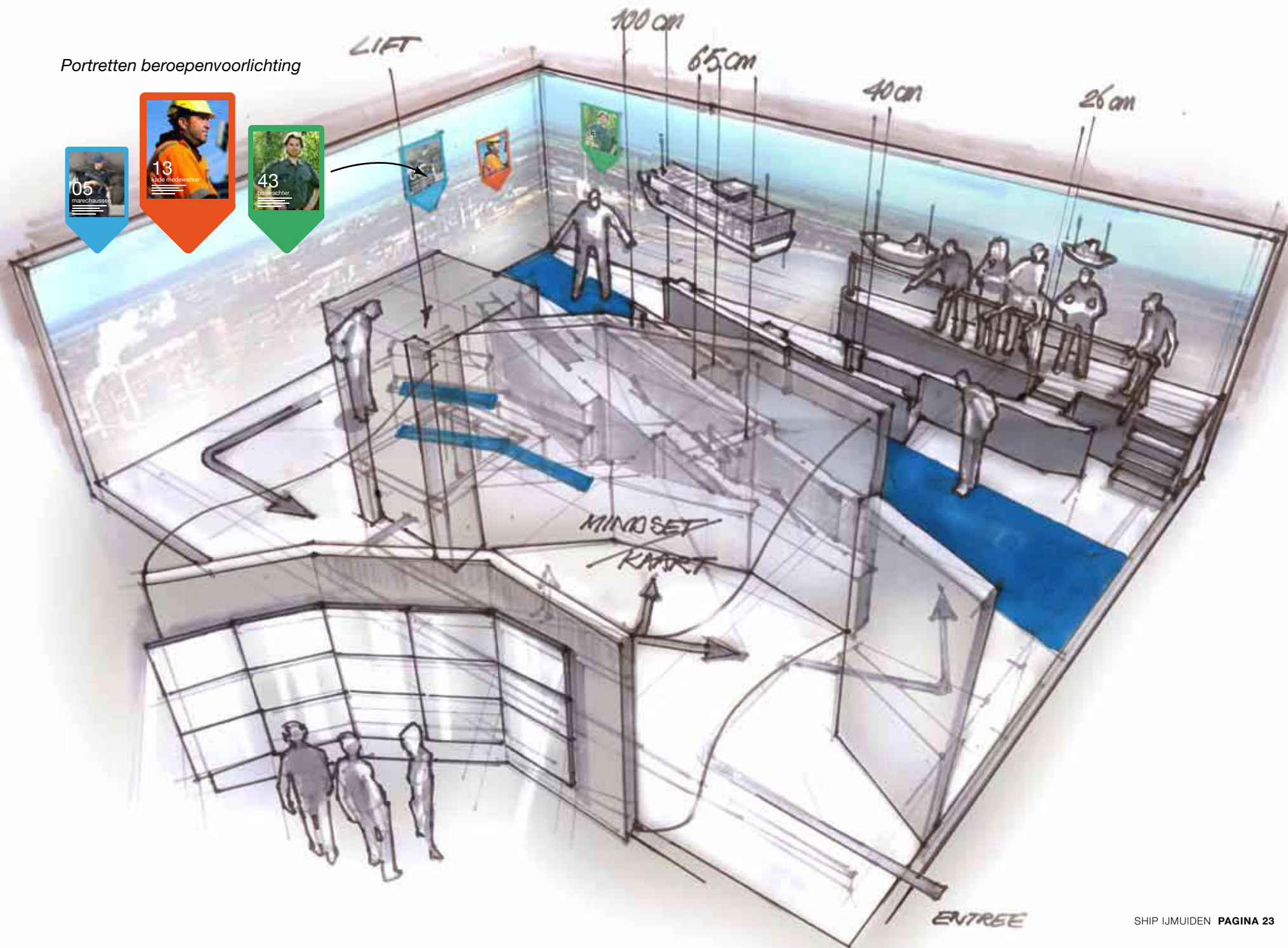
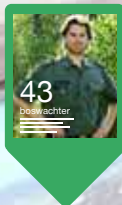
Spuien en schutten

Een sluis is eigenlijk een soort lift voor schepen. Via een kijkgat in de kade kijken bezoekers naar een (werkend!) model van een sluis. De deuren van het sluis kunnen op en dicht. Door middel van pepper's ghost techniek verschijnt - als een geestverschijning - een schip in het water voor de sluis. Op de kade zie je de sluiswachter naar zijn bedieningsconsole lopen en de sluisdeuren gaan open. Vervolgens zien we hoe het water in de sluis daalt zodat het schip op de juiste hoogte verder kan varen. Op deze manier wordt op een spannende en tot de verbeelding sprekende manier het werkingsprincipe van een sluis geïllustreerd.

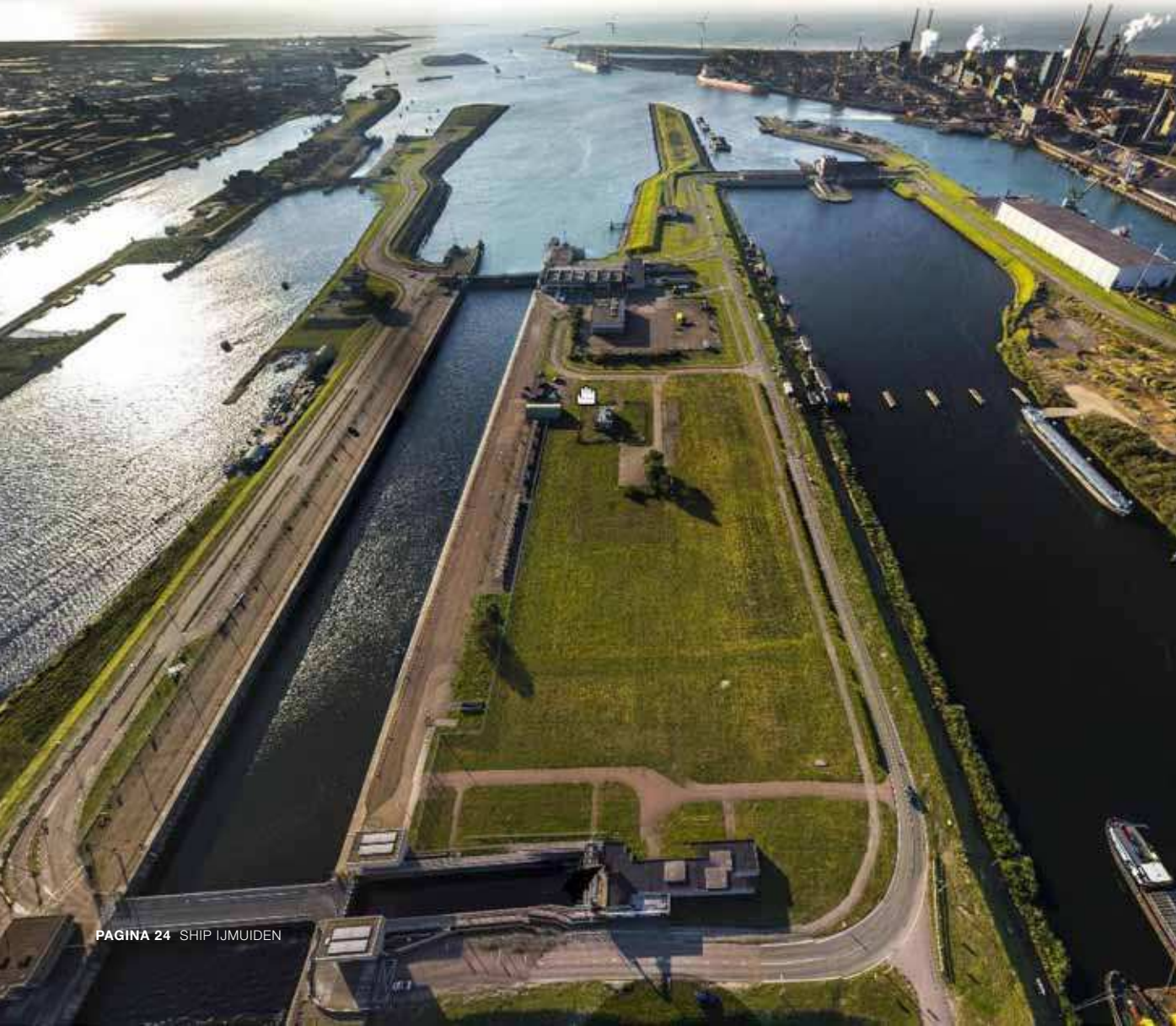
Daarna mag de bezoeker zelf aan de slag als sluiswachter. Er komt een schip aan dat naar de haven wil. Probleem: de Noordzee ligt hoger dan het Noordzeekanaal. Bedien de sluizen met de grote hendels en zet de deuren in de juiste volgorde open. Wellicht moeten er zelfs meerdere schepen tegelijk worden geschut. Dan wacht de sluiswachter een extra uitdaging: organiseer de schepen zó dat ze allemaal in de sluis passen.

Portretten beroepenvoorlichting

De grote nieuwe zeesluis: bouwcommunicatie

Centraal in het totale sluisencomplex ligt de nieuwe grote zeesluis. Deze is uitgevoerd in een afwijkende kleur en is een stuk groter dan alle andere sluisen: dit is de toekomst. Hier ontdekken bezoekers alle facetten van dit technische huzarenstuk.

Onderwerpen die hier aan de orde komen:

- Waarom een nieuwe, grotere sluis? Bereikbaar houden havens NZKG. Nut en noodzaak;
- Techniek: hoe wordt de sluis gebouwd?;
- Uitdaging: bouwen 'tussen de bedrijven door';
- Enorme omvang;
- Innovaties;
- Bouwfasering;
- Monitoring, overlast voor mens en milieu beperken.

In en rondom het levensgrote schaalmodel van de nieuwe sluis zijn allerlei exhibits ingepast die samen het verhaal van dit enorme project vertellen. Helaas kunnen we in dit stadium nog niets concreets zeggen over de - ongetwijfeld zeer interessante - technische aspecten van de bouw van de sluis, omdat die informatie op moment van schrijven nog niet openbaar is gemaakt. Hieronder beschrijven we een paar mogelijke invullingen van andere tentoonstellingsonderdelen in dit cluster bouwcommunicatie.

Het verhaal van de aanleiding voor de bouw van de nieuwe zeesluis is al geïntegreerd in het grote schaalmodel van de sluisen (onderdeel 'groot, groter, grootst', zoals hiervoor omschreven).

Bouweiland

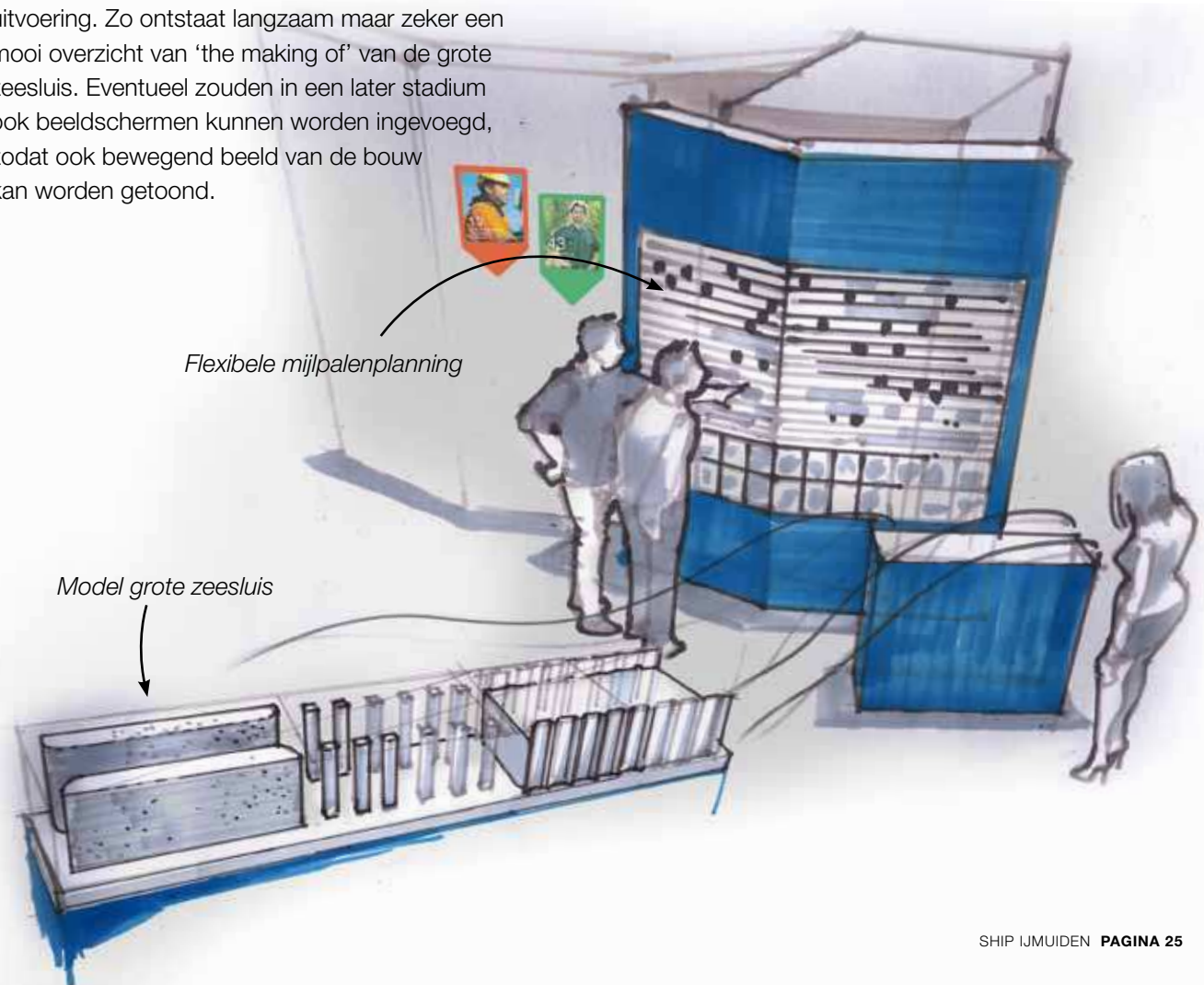
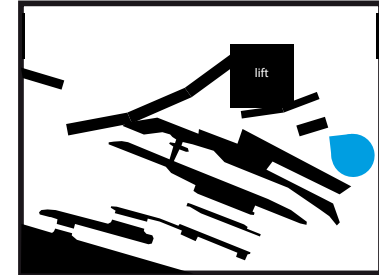
De bouw van de grote zeesluis zal, zoals elk groot infraproject, tijdens de uitvoering ongetwijfeld veel belangstellenden trekken. Dat betekent dat er ook in de expositie in het SHIP voldoende plek moet zijn om groepen geïnteresseerden op een goede wijze voor te lichten. Om een zo flexibel mogelijke opstelling te maken voor de bouwcommunicatie, wordt een deel van de expositie over de nieuwe zeesluis ondergebracht in een apart 'bouweiland'. Dat eiland heeft dezelfde kleur en uitstraling als de grote nieuwe zeesluis in het schaalmodel. Zo is het duidelijk dat ze bij elkaar horen. Dit is een goede plek voor een rondleider om het verhaal van de bouw van de sluis te vertellen. Maar ook voor individuele bezoekers is hier voldoende te bekijken en ontdekken. Binnen het bouweiland is ook ruimte om in een later stadium gerelateerde bouwprojecten toe te voegen. De renovatie van de Velsertunnel zou hier bijvoorbeeld ook een mooi plekje kunnen krijgen.

Stukje bij beetje

Centraal in het eiland bouwcommunicatie staat een groot model van de grote zeesluis. Hierin zijn de verschillende fases van de bouw te zien. Van links naar rechts zie je hoe de sluis in laagjes en stukje bij beetje opbouwt naar het eindresultaat. De rondleider kan met zijn groep om het model heen staan en alle technische aspecten van de bouw illustreren.

Flexibele mijlpalenplanning

Wat in de bouwcommunicatie natuurlijk niet mag ontbreken is een overzichtelijke planning. Op de wand van het bouweiland hangt een grote mijlpalenplanning. Hierin staat de bouwfasering overzichtelijk met iconen en kleuren weergegeven. De fases die reeds zijn afgerond, worden vervangen door beeld van het werk in uitvoering. Zo ontstaat langzaam maar zeker een mooi overzicht van 'the making of' van de grote zeesluis. Eventueel zouden in een later stadium ook beeldschermen kunnen worden ingevoegd, zodat ook bewegend beeld van de bouw kan worden getoond.

De Uitkijk (zicht op de toekomst)

Op de verdieping van het gebouw kijken bezoekers over de dijk heen naar het weidse panorama. Hier koppelen we inhoud aan uitzicht. Dit expositie-onderdeel noemen we daarom 'De Uitkijk'. Dit is de plek om vooruit te kijken, naar wat de toekomst ons brengt. De Havenvisie 2030 vormt hierbij het uitgangspunt. Onderwerpen die in de Uitkijk aan de orde kunnen komen:

- Belang voor de regio voor wat betreft werkgelegenheid, motor van welvaart;
- Duurzaamheid en innovatie;
- De speerpunten: agribulk, food, maritime services, cruise, energy, general cargo & logistics, offshore wind en metaal;
- Logistiek, maakindustrie, scheepvaart en dergelijke;
- De toekomst van de haven (Visie 2030): een dynamisch, veelzijdig, adaptief en metropolitaan 'haven ecosysteem'. Bundelen van krachten van haven, stad en regio.

Uitkijkposten

Met een paar minimalistische toevoegingen kunnen we de beleving van het uitzicht over de dijk versterken. Op vier plekken in de ruimte staan 'uitkijkposten' voor de ramen, liefst één in elke windrichting. Iedere uitkijkpost heeft zijn eigen thema, gerelateerd aan het uitzicht. De focus ligt hierbij altijd op de toekomst.

Bij de uitkijkpost richting de Noordzee zou je wellicht iets kunnen vertellen over de Amsterdamse havenregio in internationaal perspectief en de TEN-T corridors. Bij de post die uitkijkt richting Amsterdam iets over de zes clusters die de kern vormen van de economische activiteiten (koppeling met de haven als motor voor welvaart in de regio). Bij een andere uitkijkpost richten we ons bijvoorbeeld op de beroepen van de toekomst, duurzaamheid en innovatie of de circulaire economie. De uiteindelijke inhoudelijke invulling van de vier uitkijkposten zullen we in het vervolgtraject in overleg met de vier partners vaststellen.

Bij elke uitkijkpost krijg je uitleg over wat je ziet, maar vooral ook over wat je (nog) niet ziet. Centraal in de uitkijkpost staat een touchscreen voor het glas. Op het touch screen zie je in eerste instantie gewoon het uitzicht zoals je dat ook uit het raam kunt zien. Bezoekers kunnen het scherm naar links en rechts bewegen als een periscoop. In het uitzicht verschijnen markers. Klinkt de bezoeker op zo'n marker, dan verschijnt een pop-up met informatie. Dat kan een filmpje zijn, een kader met beeld en tekst, maar ook een (geanimeerde) infographic. In het document 'Visie 2030, Port of Amsterdam, Port of partnerships) staan illustratieve infographics, die de basis kunnen vormen voor dit onderdeel.

Iconische wandprints

Om de relatie tussen binnen en buiten te versterken, zou je achter elke uitkijkpost een printwand kunnen plaatsen. Op elk wandje bij elke uitkijkpost komt een kleurige baan van foto's die karakteristiek zijn voor de haven. In deze grote sfeerprint staan kleine inzetjes met verdiepende informatie (infographics, korte tekstjes e.d.) die een relatie hebben met de sfeerfoto op de wand. Sta je wat verder van de wand af, dan zie dat over de wand grote letters staan. Samen vormen de letters een woord, bijvoorbeeld SHIP.

's Avonds als de ramen zijn verlicht, zijn de wandprints een iconisch baken in het donker.

Werken in de haven: beroepeninspiratie

De voorlichting over carrièremogelijkheden in de havenregio vindt plaats op drie niveaus:

Beroepenlijn in de expo

De beroepenlijn met de portretten zoals eerder in dit plan omschreven. Ouders spelen een belangrijke rol bij de opleidings- en beroepskeuze van hun kinderen. Daarom adviseren we om te kiezen voor een zichtbare, fysieke beroepenlijn in de expositie. Impliciet neemt elke bezoeker de beroepenvoorlichting dan toch een beetje mee.

De portretten zijn niet uitputtend in hun informatie, maar zijn meer bedoeld als inspiratie. Om jongeren te wijzen op de (verrassende) carrièremogelijkheden die de havenregio biedt.

2. Beroepen van de toekomst

Eén van de uitkijkposten in de expositie wordt gewijd aan de beroepen van de toekomst. Welke ontwikkelingen zijn er in het Noordzeekanaalgebied en welke carrièremogelijkheden opent dat? Daarbij is specifiek aandacht voor doorkijkjes naar de groei van techniek, innovatie en de creatieve industrie.

3. Beroepen inspiratieruimte

In het gebouw wordt een robuust technieklokaal ingericht, waar in flexibele workshops of bootcamps voor groepen worden gegeven. Hier kunnen kinderen/jongeren zélf aan de slag. Groepen scholieren kunnen kiezen voor een praktisch onderwerp. Afhankelijk van schoolniveau/leeftijd en van de interesse krijgen ze hier een workshop met spannende hands-on proefjes.

De basisinrichting van het lokaal bestaat uit verschillende multi-inzetbare werktafels, een digibord met computer en verschillende lockers waarin materialen voor de workshops zijn opgeslagen. Aan de wanden hangen ook weer de portretten uit de expositie.

De exacte invulling van de workshops hangt uiteindelijk af van de verschillende bedrijfstakken in het havengebied die moeten worden belicht. In onderstaand voorbeeld zijn we uitgegaan van beroepen in de food, energy en chemische industrie. De proefjes zijn geschikt voor Primair Onderwijs (PO- basisscholen) en de eerste leerjaren van het Voortgezet Onderwijs (VO).

Enkele voorbeelden van mogelijke proefjes:

Proefje	Niveau
Klaar voor de griep! (vaccins)	Onderbouw VO
Een geoliede machine (eigenschappen van olie)	Onderbouw VO
Bananensnoepjes maken	PO
Chocoladevla maken	PO
Sportdrankje maken	PO / Onderbouw VO
Auto op zonnebloemolie	VO
Maagzuurtabletten	VO
Antibiotica	Bovenbouw VO

De hierboven omschreven opzet voor de beroepenvoorlichting is slechts een globale schets van een mogelijke invulling. Na overleg met de verschillende projectpartners van het SHIP wordt dit specifiek ingevuld, aansluitend bij de doelstellingen en wensen.

Inspiratie ruimte

